Turkish Studies
International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015, p. 271-284
DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7803
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

ÖĞRENCİLERİN E-KİTAP OKUMA TUTUMLARININ İNCELENMESİ*

*Tuğba ÇELİK***

ÖZET

Okuma kişinin dünyayı eleştirel ve sorgulayıcı biçimde ele almasını sağlamaktadır. Bu nedenle çağdaş toplumlarda okuma alışkanlığı edindirmeye dönük yoğun çalışmalar sürmektedir. Teknolojinin gelişmesiyle okuma alışkanlıkları da değişmeye başlamış, e-kitap kavramı dünya ölçeğinde okuma kavramına ve okuma etkinliklerine eklemlenmiştir. E-okuyucu, tablet, dizüstü bilgisayar, masaüstü bilgisayar, akıllı telefon gibi çok sayıda teknolojik araç yardımıyla okuyucular e-kitaplar okuyabilmektedirler. Yayıncılar tarafından giderek daha çok üretilen, okuyucular tarafından ise daha çok okunan e-kitapların ülkemizdeki yaygınlığı pek çok ülkeye göre daha azdır. Dünya üzerinde yapılan bazı çalışmalar gençlerin e-kitap okumayı geleneksel kitap okumaya tercih etmeye başladıklarını ortaya koymaktadır. Bu değişim, araştırmacıları ülkemiz öğrencilerinin e-kitap okuma tutumlarını belirlenmeye yöneltmektedir. Böylelikle e-kitap okumanın önündeki engeller ortadan kaldırılabilecektir. Bu çalışmada Güneş ve Kırmızı (2014) tarafından geliştirilen e-kitap okumaya yönelik tutum ölçeği (EKOT) kullanılarak toplam 491 lise öğrencisinin (9.10.11.12. sınıf) katılımıyla lise öğrencilerinin e-kitap okumaya dönük tutumları çeşitli değişkenler açısından betimlenmiştir. Araştırmanın sonunda öğrencilerin okuma sıklığının, onların e-kitap okumaya dönük tutumlarını etkilemediği görülmüştür. E-kitap okuma tutum düzeyi 9. sınıf öğrencileri lehine sonuçlanmıştır; buna ek olarak sınıf düzeyi arttıkça e-kitap okuma tutumu değerlerinin düştüğü görülmüştür. İnternet ortamlarından okuma, basılı materyallerden okumaya göre öğrencilerin e-kitap okuma tutumlarını farklılaştırmaktadır. Öğrencilerin e-kitap okuma tutum puanı ortalamaları sosyal medya kullanma sıklığına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Çalışmanın diğer bir sonucuna göre e-kitap okuma tutum düzeyi en yüksek olan okul türü Anadolu Lisesi, e-kitap okuma tutum düzeyi en düşük okul türü ise Fen Lisesi'dir.

Anahtar Kelimeler: okuma tutumu, e-kitap okuma tutumu, e-kitap.

---

*__Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.__

** Yrd. Doç. Dr. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: tcelik77@gmail.com

INVESTIGATION OF STUDENT'S E-BOOK READING ATTITUDES

STRUCTURED ABSTRACT

In this study, the descriptive survey model was employed to identify high school students' e-book reading attitudes scores. The survey, conducted on students from vocational high schools, Anatolian high schools and science high schools, found the students from Anatolian high schools as having the highest e-book reading attitudes scores while the students from science high schools as exhibiting the lowest e-book reading attitudes scores. The e-book reading attitudes scores were found to be highest among the ninth graders. The e-book reading attitudes scores tended to decrease as the grade level increased.

Introduction and Purpose of the Study: Technological advancements have started to alter our reading habits and e-books have become globally available as part of our reading activities. E-readers, tablet PCs, laptops, desktops, smartphones and many other technological gadgets help people read e-books. The availability of e-books in our country is lower compared to many countries. The study aims to examine the e-book reading attitudes of high schools in terms of "grade levels, reading frequencies, school types, environment choice in reading, and frequency of participation in social media" using the e-book reading attitudes (EBRA) scale, originally developed by Güneş and Kırmızı (2014). In this context, the study tries to answer the following questions: (1) Do e-book reading attitudes of students vary according to grave levels? (2) Do e-book reading attitudes of students vary according to school types? (3) Do e-book reading attitudes of students vary according to their reading frequencies? (4) Do e-book reading attitudes of students vary according to their choice of reading environment? (5) Do e-book reading attitudes of students vary according to their frequency of participation in social media?

Conceptual Framework: Baştuğ and Keskin (2013: 296) define attitude as "acquired feelings, thoughts and tendencies that are considerably influential in guiding individual behaviors." In this context, it can be suggested that student attitudes may be formed positively or negatively depending on teachers or schools. Students may develop different reading attitudes in the face of e-book reading as is the case with reading from printed books. The term e-book (electronic book) essentially refers to a book which cannot be read without using a computer while it can also refer to a mobile product designed to be carried in digital products (Diez & Bravo, 2009: 86). Digital reading introduces certain conveniences which are not found in traditional book reading practices. For instance, it is easier to look up words in online dictionaries or have a look at other digital texts (Jung & Chih, 2010: 560). According to the 2012 statistics, e-book sales constitute about 20 percent of all book sales in the United States. In addition, smartphones, tablet PCs and similar electronic gadgets offer quicker access to electronic reading materials designed specifically for kids (Miller & Warschauer, 2013: 285). A study conducted with a small group at the Southern Methodist University found that male secondary school

students who read e-books tend to exhibit an increase in their reading awareness and reading success (Miranda, Williams-Rossi, Johnson, and McKenzie, 2011). The findings in Hamer and McGrath (2010), one of the pioneering studies on digital readings, suggest that students can focus more easily on texts on display than on texts on paper, but they can remember more from the printed text than from the displayed text. E-book reading is becoming popular among young people as it is an enjoyable activity (Miranda, Williams-Rossi, Johnson, McKenzie, 2011). The use of technological devices in education is assessed in various respects in Turkey as well as in other countries. Balcı (2013) developed an "attitude scale for measuring the effect of the use of tablet PCs in Turkish language teaching courses on language skills of primary school students" in connection with the Turkish government's FATİH project that seeks to promote use of technological gadgets in public schools. The scale in question was found to measure the effect of the use of table PCs in Turkish language teaching courses on two basic language skills, namely reading and listening. Another study by Kamacı (2014) drew attention to the fact that 94 percent of teachers of Turkish language and literature find information and communication technologies as beneficial in terms of attaining the goals of the teaching program. 82 percent believe the use of information and communication technologies improve the quality of courses.

Method: The descriptive survey method was used in this study. The descriptive model aims to describe the existing status of the topic studied without introducing any change to it (Karasar, 2005; Yıldırım and Şimşek, 2008). This model was chosen for this study as an existing situation is examined without changing the conditions.

Findings and Discussion: As a result of the study, the e-book reading attitudes level of the participants was found to vary between "I agree at a medium level" and "I don't agree much" (X=2.51). This finding indicates that e-book reading attitudes scores of high school students are low. Although the students who participated in the study generally owned all or some of the technological gadgets required for reading e-books such as computers, laptops, tablet PCs, and smartphones, their attitudes for reading e-books were found to be at a low level. A perusal of the study findings according to grade levels demonstrates that ninth graders stand out in terms of e-book reading attitudes. The students in this grade level tend to have higher e-book reading attitudes scores. In the studies they conducted with secondary school students, Gürbüzoğlu Yalmancı and Aydın (2014) observed that seventh and eighth graders tend to have higher attitudes scores for technology than sixth graders. However, it is interesting to note that the interest in technology and technological developments increases by age among secondary school students, but decreases by age among high school students. Students from Anatolian high schools stand out in terms of e-book reading attitudes. The highest e-book reading attitudes scores were found to be among the students from Anatolian high schools while the students from science high schools tended to demonstrate the lowest e-book reading attitudes scores. A study by Metin, Birişçi and Coşkun (2013) underlined that the prospective teachers who graduated from Anatolian high schools had more positive attitudes toward teaching technologies compared to the graduates of other schools. The lower levels of attitudes

toward technology or reading among the students who were entitled to attend science high schools after getting high scores at entrance exams deserve further study. It is thought-provoking to see that the attitudes of high school students for e-books which are considered as one of the major technological tools for disseminating knowledge remain low despite huge investments are being made in education technologies in our country. Reading frequency and social media participation frequency were found to be ineffective on the e-book reading attitudes. The choice of reading environment was found to affect the e-book reading attitudes.

Conclusion and Recommendations: The ninth graders had highest e-book reading attitudes and the e-book reading attitude scores tended to decrease by grade level. Reading online differentiates students' e-book reading attitudes compared to reading from the printed materials. Another conclusion of the study is that the e-book reading attitude scores are highest for students from Anatolia high schools and lowest for students from science schools. It is essential that students are equipped with reading e-books or printed books so that they can become productive individuals of critical, questioning and innovative societies. To this end, course contents, course materials and classroom activities employed by teachers should be revised.

Key Words: reading attitude, e-book reading attitudes, e-book.

1. Giriş

Okuma eylemi, bireyin dünyayı ve kendini daha iyi anlayabilmesini sağlamaktadır. Bunun nedeni okuyan insanın kendiyle ve dünyayla sorgulayıcı ve eleştirel bir ilişki kurabilmesidir (Gömleksiz, 2004:187). Yalınkılıç'a göre (2007:229) okuma, insanın dünyayı kendi içinde yeniden oluşturmasını sağlar; bu yönüyle okuma, insanı süreğen biçimde üretici kılar. Okuma becerisi, ilkokuldan başlayarak iyi yapılandırılmış okuma etkinlikleriyle geliştirilerek kişiyi akademik başarıya, eleştirel ve yaratıcı düşünmeye, sosyal ve ekonomik bakımdan gelişmiş bir yaşama ulaştırabilmektedir (Karadağ, 2014: 2). Günümüzde bilgisayar teknolojilerinin artmasıyla eğitim, okuma materyallerini kullanma bakımından yeniliklerin odağında yer almaktadır. Akıllı tahtalar, tabletler, e-okuyucular vs. çocukların metinleri basılı kitabın dışındaki farklı okuma ortamlarında görmelerini sağlamıştır. Yeni okuma ortamları, okumanın değerini düşüreceği korkuları tartışmaları açmış; ancak bu tartışmalar sürerken bazı araştırmacılar yeni okuma araçlarının okuma alışkanlıklarının nasıl dönüştüğünü ve okuma eyleminin yeni teknolojiler karşısında aldığı yeni biçimleri değerlenmektedirler. Bu çalışmada lise öğrencilerinin e-kitap okuma tutumları çeşitli değişkenler açısından incelenmektedir.

1.1. E-okuma ve e-kitap

E-kitabın (elektronik kitap) ilk anlamı bilgisayar yardımı olmaksızın insanın okuyamayacağı kitaptır; ikinci anlamı ise dijital ürünlerde taşınabilecek biçimde tasarlanmış, taşınabilir bir üründür (Diez&Bravo, 2009: 86). İlk e-kitap 1992 yılında CD-ROM tabanlı olarak geliştirilmiştir (Jung&Chih, 2011:560). Lamb (2011: 13-14) dijital okumanın tarihinden kısaca şöyle söz eder: Dijital okuma teknolojisi 1990'ların başlarından beri gelişmeye başlamıştır. İnternet ortamlarına sunulan ilk çocuk kitaplarından biri Mercer Mayer'ın "Just Grandma and Me"dir. 1990'ların sonunda, 2000'lerin başında insanlar internette e-kitaplara çok kolay ulaşacaklarını sanmışlardır ancak tarayıcılar ve web sayfaları okurlara sınırlı sayıda ve kalitede e-kitap sunabilmekteydi. Bugün artık insanlar akıllı telefonlarından, ipadlarinden, bilgisayarlarından ve e-

okuyucularından e-kitaplara kolaylıkla ulaşabilmektedirler; giderek yayınevleri, basılı kitapların e kitap biçimini ücretli ya da ücretsiz olarak okura ulaştırmaktadır. Lamb'e göre (2011: 13) toplumsal yaşam teknolojiyle birlikte değişirken kitaplar ve okuma alışkanlığı da bu değişime ayak uydurmuştur. Okumak eylemi yalnızca yazı için değil, grafikler, resimler ve tablolar için geçerlidir; okumak sembolleri çözümlemektir. Dolayısıyla kitap olgusu da değişmektedir. Bir şeyin kitap olması için onun sayfalara sahip olması gerekmez, metin dijital bir ortamda da varlık kazanabilmektedir.

Dijital okuma, geleneksel kitap okumaya göre bazı kolaylıklar taşımaktadır. Dijital okuma yaparken internet sözlüklerine bakmak, diğer başka dijital metinlere göz atmak kolaydır (Jung&Chih, 2010:560). Dijital okuma, ekrandan okuma ve e-okuma çoğu kez birbirinin yerini alabilen terimlerdir; çünkü üçü de yazıcıdan çıktı alınıp okunabilecek elektronik metinlerdir. Ancak hypermetin (hypertext), bilgisayar programlarıyla üretilen, doğrusal olmayan (non-linear) metinlerdir. Hyprtextler video da içerir. Akademik alanyazında dijtal okuryazarlık (digital literacy) ve bilgisel okuryazarlık (information literacy) terimleri kullanılmaktadır (Sandherg, 2011: 90). E-kitaplar, bir yüzeyden okunması, sayfalarının çevrilebilir olması, zeminin beyaz, yazılarının siyah olmasıyla basılı kitaba benzemektedir (Goodwyn, 2014: 264-265).

2012 yılı verilerine göre Amerika Birleşik Devletleri'nde e-kitaplar, kitap satın alma oranlarının %20'sini oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra çocuklar için düzenlenen elektronik okuma materyallerine telefon, ipad gibi ortamlardan her geçen gün daha hızlı ulaşılmaktadır (Miller&Warschauer, 2013: 285). Bu nedenle e-kitap okuma için gerekli okuma stratejilerinin öğrencilere öğretilmesi gerekir. Çünkü e-kitap okumak, basılı kitap okumaktan farklı bir takım fiziksel eylemleri (sayfayı büyütmek, gerekli yerleri tıklayıp eklentiyi açmak vs.) gerektirmektedir (Dalton, 2014: 38). Ekrandan okumak giderek yaygınlaşsa da henüz ilk gençlik dönemindeki çocukların bu eğilime bağışıklıkları oluşmamıştır; bu geçiş evresinde çocukların okuma alışkanlıklarının ne yönde biçimlendirileceği tartışmalı bir konudur. Yapılan araştırmalar teknolojinin okumayı azaltmaktan çok artırdığını ortaya koymaktadır. Southern Methodist University'de küçük bir grupla yapılan çalışmada ortaokul erkek öğrencilerinin e-kitap okuduktan sonra okuma benliklerinin ve okuma başarısı algılarının arttığı gözlenmiştir (Miranda, Williams-Rossi, Johnson, and McKenzie,2O11).

Goodwyn'in yaptığı araştırmaya göre (2014) öğretmenler e-kitaplara olumlu bakmasalar da öğrenciler e-kitap okumayı "havalı (cool)" bulmaktadırlar. Huang, Liang ve Chiu (2013) tarafından gerçekleştirilen e-kitap okuma çalışmada öğrencilerin e-kitap okumaya karşı olumlu düşünceleri olduğu ortaya konulmuştur. E-kitap okumanın öğrenciler tarafından olumlu karşılanması, çocukların okuma alışkanlıklarını geliştirmek için neler yapılması gerektiği sorusuna bir yanıt oluşturabilmektedir. Suell, Ratchford, Cook ve Cost'un (2013) gerçekleştirdikleri araştırmada öğrencilerin yazın kitap okumaları konusunda birbirleriyle rekabet etmeleri sağlanmıştır. Buna göre e-kitap okuyanların "daha fazla kitap okuma" konusunda basılı kitap okuyanlara göre daha rekabetçi oldukları görülmüştür.

E-kitap okumakla geleneksel kitap okumak bazı açılardan farklı sonuçlar doğurabilmektedir. Dijital okumalar üzerine ilk kez gerçekleştirilen çalışmalardan biri olan Hamer and McGrath'ın (2010) çalışmalarının sonuçlarına göre öğrenciler ekran üzerindeki metne kâğıt üzerindeki metinden daha kolay odaklanabilmekte; ancak kağıt üzerinde yazılı olan metinden daha çok şey hatırlayabilmektedirler. Bunun yanı sıra öğrencilerin %70'inin kâğıda yazılı olan metni tercih ettiklerini söylemişlerdir.

E-kitap teknolojisinin kolaylıklarından biri, kişinin kütüphanesini yanında taşıyabilmesidir (Jung&Chih, 2010:559). E-kitapların ekonomik açıdan da kolaylıkları vardır. Fenster-Sparber, Kennedy, Leon ve Schwartz (2012), okul kütüphanelerinin satın alma zorluklarından dolayı

kendilerini yenilemekte güçlük çektiklerini belirtmektedir; bu düşünceden yola çıkarak araştırmacılar New York'taki tutuklu ve gözaltında bulunan öğrencilerin gittiği Passages Academy'de, öğrencilerin ipadlerinden kolaylıkla ulaşabilecekleri bir e-kütüphane kurma amacıyla bir proje gerçekleştirmişlerdir.

E-kitap okumaya dönük tutumun teknolojiye yönelik tutumla yakından ilişkisi vardır. Teknolojiye yakınlık duyan çocuklar, e-kitap okumaya karşı daha istekli olmaktadır; dolayısıyla e-kitap okumaya dönük tutumda cinsiyetten çok teknolojiye duyulan yakınlık etkilidir. Huang, Liang and Chiu (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada e-kitap okuyan bir grup öğrencinin okuduğunu anlama düzeyleri cinsiyete göre benzer oranda çıkmıştır; aynı çalışmada araştırmacılar e-kitap okuma tutumlarını incelerken cinsiyete bakmak yerine, e-kitap okumak için daha etkili olabilecek yöntemlerin bulunmasına odaklanmak gerektiğini vurgulamışlardır.

Tveit& Mangen (2014: 181-183) tarafından Norveç'te gerçekleştirilen araştırmada kitap okumayı seven öğrencilerle okumayı sevmeyen öğrencilerin oranlarının benzer olduğu bulgulanmıştır. Kitap okumaya daha çok zaman ayıranlarla okumaya daha az zaman ayıranların sosyal ilişki başarıları arasında da belirgin bir fark görülmemiştir. Öğrencilerin %65'inin tableti bulunmaktadır. Öğrencilerin %50'si ileride insanların geleneksel kitap okumaktan vazgeçip e-kitap okumaya başlayacaklarını düşünmektedir. Öğrencilerden yalnızca %13'ü kâğıttan okumakla ekrandan okumak arasında farklılığın olmadığını düşünmektedir. Kâğıttan okumayı daha çok sevdiklerini söyleseler de ayda en fazla 3 kitap okumalarına karşın, genellikle e-okuyucular yoluyla e-kitaplar okuduklarını söylemektedirler. Kız öğrencilerin halen erkek öğrencilere göre kağıttan okumayı seçtikleri gözlenmiştir; ancak kızların %65'i e-okuyucudan kitap okumayı tercih etmektedir. Öğrencilerin %44-64 oranında e-kitapla geleneksel kitap okumak arasında fark görmediği anlaşılmıştır. E-kitap okumanın geleneksel kitap okumaktan daha hızlı olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin %96'sı kolay taşındığı için e-kitabı tercih ettiğini söylemektedir. Bunun yanı sıra kokusu ve dokunma duygusu nedeniyle öğrencilerin %15'i geleneksel kitap okumanın kendilerini daha iyi hissettirdiğini söylemektedir.

E-kitap okumak eğlenceli bir uğraş olması sebebiyle gençler arasında da giderek yaygınlaşmaktadır (Miranda, Williams-Rossi, Johnson, McKenzie 20II). Bu nedenle çocukların e-okuma yaparken karşılaştıkları güçlükleri belirleyerek bunları ortadan kaldıracak çözümler geliştirilmelidir (Miller&Warschauer, 2013: 283). Örnekse elektronik okumanın arttığı düşünüldüğünde, elektronik metinlerin daha etkili ve kolay gerçekleştirilebilmesi için gerekli çalışmaların artırılması gerekmektedir (Dalton, 2014: 38-39). E-kitap okumanın kolay ve maliyetinin düşük olması e-kitapların okurlar tarafından gün geçtikçe daha çok benimsenmesine yol açarken yayıncılar tarafından da e-kitap okuma teknolojileri de giderek büyüyen bir pazar görülmektedir (Jung&Chih, 2011:559). Bu durum ülkemizdeki çocukların ve gençlerin e-kitap okumaya dönük tutumlarını belirlemeyi, e-kitap okumada karşılaştıkları güçlüklerin üstesinden gelmek üzere yeni çalışmalar yapmayı gerektirmektedir.

1.2. Okuma tutumu ve alışkanlığı

Tutum, insanların nesnelere ya da düşüncelere verdiği değer olarak tanımlanabilmektedir. Tutumlar, bireyin öğrenme-öğretme sürecinde okul içinde ve dışında yapıp ettiklerine yön vermektedir (Balcı, 2009: 267). Baştuğ, Keskin'e göre (2013: 296) tutum "bireyin davranışlarını yönlendirmede önemli bir güce sahip, sonradan kazanılmış duygu, düşünce ve eğilimler"dir. Buna göre öğrencilerin tutumları öğretmene, okula bağlı olarak olumlu-olumsuz yönde gelişebildiği söylenebilmektedir. İşeri'ye göre(2010) çocukların okuma tutumlarını olumlu yönde geliştirmek için onların gelişim evrelerine uygun olan kitaplarla buluşturulması gerekmektedir. Okuma tutumu da kişilerin okumaya verdikleri değerdir. Öğrencilerin okumaya dönük tutumları betimlendiğinde okumaya ilişkin sorunlar belirlenip, bunlara çözümler aranabilmektedir (Balcı, 2009: 268-269).

Çeşitli araştırmalarda ilköğretim düzeyinde (1-6. sınıflar arasında) okumaya yönelik tutumlarda azalma bulgulanmıştır (Alvermann ve Moore, 1991: 952; Schatz ve Krashen, 2006: 46).

2. Amaç

Bu çalışmanın amacı lise öğrencilerin e-kitap okuma tutumları "sınıf düzeyi, okuma sıklığı, okul türü, okumada ortam tercihi, sosyal medyaya katılım sıklığı" değişkenleri açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

1) Öğrencilerin e-kitap okuma tutumları sınıf düzeyine göre farklılık göstermekte midir?

2) Öğrencilerin e-kitap okuma tutumları okul türüne göre farklılık göstermekte midir?

3) Öğrencilerin e-kitap okuma tutumları onların okuma sıklıklarına göre farklılık göstermekte midir?

4) Öğrencilerin e-kitap okuma tutumları okumada ortam seçimine göre farklılık göstermekte midir?

5) Öğrencilerin sosyal medyaya katılım sıklığına göre farklılık göstermekte midir?

3. Yöntem

Bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel model, araştırılan konunun var olan konumu değiştirilmeksizin betimlenmesini amaçlamaktadır (Karasar, 2005;Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu araştırmada var olan bir durum, koşulları değiştirilmeksizin incelendiği için bu model kullanılmıştır.

3.1.Çalışma Grubu

Bu araştırmanın katılımcılarını Orta Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir ilin merkezindeki Anadolu, Meslek ve Fen Lisesi ve Özel Lise öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcılar 9, 10, 11 ve 12. Sınıflara devam eden 491 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların 213'ü kız ve 278'i erkektir. Araştırmanın katılımcılarının gönüllü olmasına dikkat edilmiştir.

3.2.Veri toplama araçları

Bu araştırmada öğrencilerin e-kitap okuma tutumlarını ölçmek amacıyla Güneş ve Kırmızı (2014) tarafından geliştirilen E-Kitap Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği (EKOT) kullanılmıştır. Geliştirilen ölçek olumlu ve farklılıklar olmak üzere iki boyuttan ve 26 maddeden oluşmaktadır. Araştırmacılar ölçeğin tamamına ait Cronbach's Alpha değerini α=.91 ve varyansı 63,33; olumlu özellikler alt boyutuna ilişkin Cronbach's Alpha değerini α=.82 ve varyansı 38,47; farklılıklar alt boyutuna ilişkin Cronbach's Alpha değerini α=.77 ve varyansı 24,86 bulmuşlardır.

Bu araştırma için ölçeğe ait güvenirlik hesaplaması yapılmıştır. Buna göre ölçeğin tamamına ait Cronbach's Alpha değeri α=93,5; olumlu özellikler alt boyutuna ilişkin Cronbach's Alpha değeri α=.949; farklılıklar alt boyutuna ilişkin Cronbach's Alpha değeri α=,902 bulmuşlardır. Araştırmada e-kitap okumaya yönelik tutum ölçeği (EKOT) dışında öğrencilerin cinsiyeti ve araştırmanın bağımsız değişkenleriyle ilgili sorulardan oluşan bilgi formu kullanılmıştır.

3.3.Verilerin analizi

Bu araştırmanın verilerinin analiz edilmesinde bağımsız t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova), Kruskal Wallis testi ve betimleyici istatistikler kullanılmıştır. Araştırmanın betimleyici istatistiklerine ait veriler Tablo 1'de gösterilmiştir.

4. Bulgular

Çalışmanın amacı doğrultusunda yapılan analizler sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 1. *Araştırmanın değişkenlerine ilişkin betimleyici istatistik sonuçları*

	N	*X*	*S*		*Çarpıklık*	*Basıklık*
Sınıf		491	2,6904	1,04876	-,229	-1,147
Okuma sıklığı		491	2,7312	1,00256	,119	-1,368
Okul türü		491	1,9348	,71986	,098	-1,063
Okuma tercihi		491	1,6599	,47423	-,677	-1,548
Sosyal medyaya katılım		491	3,0509	1,13185	-,719	-1,006
Olumlu özellikler		491	2,3921	1,08361	,724	-,295
Farklılık özellikler		491	2,7130	1,14565	,270	-,886
E-kitap okuma Toplam		491	2,5173	,92066	,371	-,413
N	491					

Tablo 1'de araştırmadaki değişkenlere ait betimleyici istatistiklere yer verilmiştir. Buna göre öğrencilerin e-kitap okuma tutum puanlarına ait ortalama ölçeğin tamamında 2,51; farklılıklar alt boyutunda 2,71 ve olumlu özellikler boyutunda ise 2,39 bulunmuştur. Çarpıklık ve basıklık değerleri -1.548 ile +.729 arasında değişmektedir. Liu, Marchewka, Lu ve Yu'ya göre (2005) çarpıklık ve basıklık değerlerinin %5 güven aralığı için istatistik değer aralığının ±2.58 olması gerekir. Bu sonuçlar verilerin normal dağılıma sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. *Öğrencilerin sınıf düzeyine göre e-kitap okuma tutum puanlarına ilişkin betimsel istatistikler*

Sınıf Düzeyi	*n*	$\bar{x}$	*s*
9. Sınıf	82	2,9367	1,06990
10. Sınıf	123	2,5794	,91618
11. Sınıf	151	2,3273	,81375
12. Sınıf	135	2,4185	,86048
Toplam	491	2,5173	,92066

Tablo 2'de öğrencilerin e-kitap okuma tutum düzeylerine ilişkin betimsel istatistikleri verilmiştir. Buna göre en yüksek ortalama 9. sınıf öğrencilerine, en düşük ortalama ise 11. sınıf öğrencilerine aittir. Diğer taraftan Levene testi yapılarak, sınıf düzeyine göre e-kitap okuma tutumundan elde edilen verilerin varyanslarının homojen olduğu görülmüştür(Levene istatistiği=2,287;F=8,934,p>0.05). Sınıf düzeyine göre e-kitap okuma tutum puanları ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlılığı tek yönlü varyans analizi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. *Öğrencilerin sınıf düzeyine göre e-kitap okuma tutum puanlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları*

	Kareler Toplamı	*sd*	*Kareler Ortalaması*	*F*	*p*	*Farklılığın Kaynağı*
Gruplar arası	21,665	3	7,222			9-10;9-11
Grup içi	393,669	487	,808	8,934	,000*	9-12
Toplam	415,334	490				

*.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 3'te öğrencilerin e-kitap okuma tutum puanı ortalamalarının sınıf düzeyi değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre öğrencilerin e-kitap okuma

tutum puanı ortalamaları sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(490)}$= 8,934; p<.05). Bu farklılık 9. sınıf öğrencileri lehine olmuştur.

Tablo 4. *Öğrencilerin okuma sıklığına göre e-kitap okuma tutum puanlarına ilişkin betimsel istatistikler*

Okuma sıklığı	*n*	$\bar{x}$	*s*
Her zaman okurum	36	2,6581	1,097
Zaman zaman okurum	222	2,4955	,84295
Çok az zaman okurum	71	2,4317	,96914
Hiçbir zaman	162	2,5534	,96147
Toplam	491	2,5173	,92066

Tablo 4'te araştırmaya katılan öğrencilerin okuma sıklığına göre e-kitap okuma tutum puanlarına ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Buna göre en yüksek ortalama "*Her zaman okurum*" diyenlere aittir. Diğer taraftan Levene testi yapılarak, okuma sıklığına göre e-kitap okuma tutumundan elde edilen verilerin varyanslarının homojen olduğu görülmüştür(Levene istatistiği=2,420;F=,608,p>0.05). Okuma sıklığına göre e-kitap okuma tutum puanları ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlılığı tek yönlü varyans analizi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. *Öğrencilerin okuma sıklığına göre e-kitap okuma tutum puanlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları*

	Kareler Toplamı	*sd*	*Kareler Ortalaması*	*F*	*p*
Gruplar arası	1,550	3	,517	,608	,610
Grup içi	413,783	487	,850		
Toplam	415,334	490			

Tablo 5'te öğrencilerin e-kitap okuma tutum puanı ortalamalarının okuma sıklığı değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre öğrencilerin e-kitap okuma tutum puanı ortalamaları okuma sıklığına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F_{(490)}$= ,608; p>.05). Buna göre okuma sıklığı öğrencilerin e-kitap okuma tutumunda farklılık yaratmamaktadır.

Tablo 6. *Öğrencilerin okul türüne göre e-kitap okuma tutum puanlarına ilişkin betimsel istatistikler*

Okul Türü	*n*	$\bar{x}$	*s*
Anadolu	144	2,8779	1,01243
Meslek	235	2,4570	,78584
Fen Lisesi	112	2,1803	,91012
Toplam	491	2,5173	,92066

Tablo 6'da öğrencilerin e-kitap okuma tutum düzeylerine ilişkin betimsel istatistikleri verilmiştir. Buna göre en yüksek ortalama 9. sınıf öğrencilerine, en düşük ortalama ise 11. Sınıf öğrencilerine aittir. Diğer taraftan Levene testi yapılarak, sınıf düzeyine göre e-kitap okuma tutumundan elde edilen verilerin varyanslarının homojen olduğu görülmüştür (Levene istatistiği=2,287;F=8,934,p>0.05). Sınıf düzeyine göre e-kitap okuma tutum puanları ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlılığı tek yönlü varyans analizi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. *Öğrencilerin okul türüne göre e-kitap okuma tutum puanlarına ilişkin ruskal Wallis Tesi tablosu*

Okul Türü	*N*	*Mean Rank*	*sd*	*x*	*p*
Anadolu	144	294,43	2	32,795	,000*
Meslek	235	241,72			
Fen Lisesi	112	192,71			
Toplam	491				

*p<.05

Tablo 7'deki değerlere göre katılımcıların okul türüne göre e-kitap okuma puanları arasında farklılık anlamlı bulunmuştur(x=32,795, p<.05). Buna göre Anadolu Lisesi öğrencilerinin e-kitap okuma tutum puanı en yüksek, fen lisesi öğrencilerinin e-kitap okuma tutum puanı en düşüktür.

Tablo 8. *Okumada ortam seçimi değişkenine e-kitap okuma tutumu puanlarına ait t-testi sonuçları*

Okumada ortam seçimi	*n*	$\bar{x}$	*s*	*sd*	*t*	*p*
İnternet ortamı	167	2,8860	1,04367	489	6,645	,000*
Basılı materyal ortamı	324	2,3273	,78712			

*p<0.05 anlamlılık düzeyi

Tablo 8'de araştırmaya katılan öğrencilerin e-kitap okuma puanları okumada ortam seçimi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin sonuçlara yer verilmiştir. Buna göre öğrencilerin e-kitap okuma puanları arasında, okumada ortam seçimi değişkenine göre okumayı internet ortamından yapan öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir($t_{(489)=}$ 6,645; p<.05). Ortalamalara göre okumayı internet ortamından yapan öğrencilerin okur e-kitap okuma tutumuna ilişkin puanları, basılı materyalden yapan öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Buna göre internet ortamlarından okuma, basılı materyallerden okumaya göre öğrencilerin e-kitap okuma tutumlarını farklılaştırmaktadır.

Tablo 9. *Öğrencilerin sosyal medya kullanma sıklığına göre e-kitap okuma tutum puanlarına ilişkin betimsel istatistikler*

Sosyal medya kullanma Sıklığı	*n*	$\bar{x}$	*s*
Bağımlılık düzeyinde kullanırım	73	2,4241	1,03977
Her gün kullanırım	254	2,5553	,88832
Üç günde bir kullanırım	81	2,6453	,93474
Haftada bir kullanırım	83	2,3582	,88014
Toplam	491	2,5173	,92066

Tablo 9'da araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medya kullanma sıklığına göre e-okuma tutum düzeylerine ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Buna göre en yüksek ortalama sosyal medyayı "Üç günde bir kullanırım", en düşük ortalama sosyal medyayı "Haftada bir kullanırım" diyenlere aittir. Diğer taraftan Levene testi yapılarak, sosyal medya kullanma sıklığına göre e-kitap okuma tutumundan elde edilen verilerin varyanslarının homojen olduğu görülmüştür(Levene istatistiği=1,09; F=,349,p>0.05). Sosyal medya kullanma sıklığına göre e-kitap okuma tutum puanları ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlılığı tek yönlü varyans analizi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. *Öğrencilerin sosyal medya kullanma sıklığına göre e-kitap okuma tutum puanlarına ilişkin tek yönlü Varyans Analizi sonuçları*

	Kareler Toplamı	*sd*	*Kareler Ortalaması*	*F*	*p*
Gruplar arası	4,428	3	1,476	1,749	,156
Grup içi	410,906	487	,844		
Toplam	415,334	490			

Tablo 10'da öğrencilerin e-kitap okuma tutum puanı ortalamalarının sosyal medya kullanma sıklığı değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre öğrencilerin e-kitap okuma tutum puanı ortalamaları sosyal medya kullanma sıklığına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F_{(490)}$=1,749; p>.05). Buna göre sosyal medya kullanma sıklığı öğrencilerin e-kitap okuma tutumunda farklılık yaratmamaktadır.

5. Sonuç ve tartışma

Bu araştırma, lise öğrencilerinin e-kitap okumaya karşı tutumlarını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların e-kitap okuma tutum düzeyi *orta düzey katılıyorum* ile *pek katılmıyorum* arasında kalmıştır (X=2,51). Bu sonuç, lise öğrencilerinin e-kitap okuma tutumlarının düşük olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin genelinin e-kitap okumak için kullanabilecekleri bilgisayar, laptop, tablet, akıllı telefon gibi gereçlerden bazılarına ya da tümüne sahip olmasına karşın e-kitap okumaya dönük tutumları düşük çıkmıştır. Kişilerin e-kitap okuma tutumlarının düşük olmasının çeşitli nedenleri bulunabilmektedir. Örneğin Tosun'un yaptığı araştırmaya göre (2014) araştırmaya katılan öğrencilerin ancak %20 kadarı e-kitap okumaktadır. E- kitap okumayı tercih eden öğrencilerin %98'inin e-kitap okumak için gerekli donanım ve yazılımı bulunmaktadır. Basılı kitabı tercih eden öğrencilerin en önemli gerekçeleri göz sağlığını korumak ve kitaba dokunmak istemektir. Öğrenciler sosyal medyayı kullansalar da internetten kitap okuma teknolojisinden yararlanmayı gerekli görmemektedirler.

Araştırmanın sınıf düzeyine ilişkin bulgularına göre e-kitap okuma tutumu 9.sınıf öğrencileri lehine farklılaşmıştır. Bu sınıf düzeyindeki öğrencilerin e-kitap okumaya karşı tutumları yüksektir. Gürbüzoğlu Yalmancı ve Aydın'ın (2014) orta okul öğrencileriyle gerçekleştirdikleri çalışmalarında 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin teknolojiye yönelik tutumlarının 6. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bunun yanı sıra bu karşıtlık, orta okulda teknolojiye ve teknolojik gelişmelere ilgi yaş düzeyi arttıkça yükselirken, lise öğrencilerinde yaş düzeyi arttıkça teknolojiye ve teknolojik ürünlere ilginin azaldığını göstermektedir. Teknolojiye yönelik tutumla ilgili bir diğer araştırma olanYılmaz ve Aydın'ın (2013) çalışmalarında orta okul öğrencilerinin teknolojiye dönük tutumları incelenmiştir. Çalışmanın sonunda öğrencilerin daha fazla bilgi edinebilme olanağı verdiği için teknolojiyi olumlu buldukları, radyasyon yaymak gibi kötü etkiler nedeniyle teknolojiyi olumsuz karşıladıklarını bulgulamışlardır. Aynı çalışmada öğrencilerin teknoloji ve teknolojik bilişim aygıtlarıyla ilgili yeterince bilgilendirilmedikleri için, öğrencilerin teknolojiye dönük olumsuz tutum geliştirdikleri ortaya konulmaktadır. Bu durum, e-kitap okumanın her yaştaki insana ulaşabilmesi için okul ortamlarında öğretmenlerin öğrencileri bu konu hakkında aydınlatması gerektiğini düşündürmektedir. Eser, İşeri ve Ünal'ın (2014) çalışmalarında Türkçe öğretmenlerinin teknolojiye yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları olumlu yöndeyken öğrencilerin teknolojik yeniliklerle yeterince buluşamıyor olması, öğretmenlerin bilgilerini ve yeterliklerini öğrencilerine yeterli düzeyde yansıtamadıkları anlamına gelmektedir.

Araştırmanın okuma sıklığı değişkenine ilişkin bulgularına göre e-kitap okuma tutumu farklılaşmamaktadır. Bunun anlamı öğrencilerin kitap, dergi, gazete okuma sıklıklarının onların e-kitap okumaya karşı tutumunu etkilemediğidir.

Araştırmanın bulgularına göre e-kitap okuma tutumu Anadolu Lisesi öğrencileri lehine farklılaşmıştır. En yüksek e-kitap okuma tutumu Anadolu Lisesi öğrencilerinin iken en düşük e-kitap okuma tutumu Fen Lisesi öğrencilerinindir. Metin, Birişçi ve Coşkun'un (2013) araştırmasında Anadolu Lisesi'nden mezun olan öğretmen adaylarının diğer okullardan mezun olan öğretmen adaylarına göre öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu durum, Anadolu Lisesi okul türündeki öğrencilerin teknolojiye daha yakın bir ortamda yetiştiğini göstermektedir. Yüksek puanlarla Fen Lisesi'nde okumaya hak kazanan öğrencilerin teknolojiye ya da okumaya yönelik tutumlarının düşük düzeyde olmasının nedenleri araştırılması gereken önemli bir konu olarak görülmelidir. "Ders başarısının yüksek olması, öğrencileri okumaya ya da yaşamın yeniliklerinden uzak olmaya yöneltmeli midir?" sorusuna yanıt aranabilmelidir.

Araştırmanın okumada ortam seçimi değişkenine ilişkin bulgularına göre e-kitap okuma tutum düzeyi, okumayı internet ortamından yapan öğrencilerin lehine farklılaşmıştır. Okumayı internet üzerinden tercih edenlerin, basılı ortamlardan tercih edenlere göre e-kitap okuma tutumları daha yüksektir. Okumalarını genellikle internetten yapan kişilerin karşılarına e-kitapların çıkma olasılığı, okumalarını basılı metinler üzerinden yapanlara göre daha yüksektir. Dolayısıyla eğitim ortamlarında, öğrencilere internet üzerinden nitelikli metinlere ulaşmanın yolları öğrencilere öğretilerek onların hem internet düzleminde nitelikli metinlerle karşılaşmaları, nitelikli e-kitaplarla tanışmaları sağlanabilecektir.

Araştırmanın değişkenlerinden biri olan sosyal medya kullanımı, e-kitap okuma tutumunu etkilememektedir. Araştırmanın sosyal medyayı kullanma sıklığı değişkenine ilişkin bulgularına göre e-kitap okuma tutum düzeyi farklılaşmamıştır. Alican ve Saban'ın (2013) araştırma sonuçlarına göre ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyal medyaya dönük tutumları kısmen olumludur. Aynı araştırmaya göre öğrencilerin sosyal medya kullanma yılı arttıkça sosyal medyadan memnuniyetleri artmaktadır. Sosyal medyayı kullanma sıklığı yaygınlık kazanmış olsa da kişilerin sosyal medyayı kullanma sıklıkları onları daha çok e-kitap okumaya yöneltmemektedir. Bu duruma ek olarak Baştuğ ve Keskin (2013) çalışmasında eğlence amaçlı dijital ortamlardan okuma tutumu (RD) ile Akademik amaçlı basılı ortamlardan okuma tutumu (AP) arasında negatif yönlü ilişki bulmuştur. Giderek yaygınlaşan sosyal medya kullanımı kişileri kısa, anlık yazışmalarla, derinlemesine araştırma yapmak yerine yüzeysel haberlerle karşılaşmaya yöneltmektedir. İnternetin yalnızca sosyal medyadan ibaret olmayıp, aslında internet ortamında üzerinde derinlemesine araştırmalar yapılabilecek konular ve kitapların bulunduğu gerçeği öğrencilere aktarılmalıdır.

Lise öğrencilerinin e-kitap okuma tutumunun çeşitli açılardan incelendiği bu çalışmada öğrencilerin e-kitap okumaya yönelik tutumlarının düşük olduğu anlaşılmaktadır. Ülkemizde tablet, akıllı tahta gibi eğitime teknolojik yatırımın fazlasıyla yapıldığı gözlense de teknolojinin bilgiyi yayma noktasında sunduğu en önemli araçlardan biri olan e-kitaba karşı olan tutumun lise öğrencilerinde düşük olması, düşündürücü görünmektedir. Gençler, yetişkinlere göre yeniliklere çabuk uyum sağlayabilmektedir; ancak, eğitimciler, teknolojinin doğru ve etkili kullanımı konusunda gençlere yönlendirmede bulundurmalıdır. Öğrencilerin teknolojik donanımlarının yeterli olmasına karşın e-kitap okumaya yönelik tutumlarının düşük olması, öğrenci ve öğretmenlerin e-kitap okuma ve kullanma konusunda bilinçlendirilmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Okuma eyleminin, bilgisayar, internet, yazılım teknolojileriyle giderek çeşitleneceği bir gerçektir. Eleştiren, sorgulayan, yenilikler üreten toplumların üretken bireylerini yetiştirmek için öğrencilere gerek basılı kitap okuma alışkanlığı ve gerekse elektronik kitap okuma alışkanlığının kazandırılması gerekmektedir. Bu amaçla ders içeriklerinin, ders materyallerinin ve öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerinin gözden geçirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

ALİCAN, C.; SABAN, A. (2013), Ortaokul ve lisede öğrencim gören öğrencilerin sosyal medya kullanımına ilişkin tutumları: Ürgüp Örneği, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 35(2), 1-14.

BALCI, A. (2009), İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları.. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. *Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute*. 6(11),265-300.

BAŞTUG, M; KESKİN, H. K (2013), Ergenlik dönemi okuma tutumu ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(4), 295-311.

DALTON, B (2014), E-text and e-books are changing literacy landscape. *Phi Delta Kappan*, 96(3). 38-43.

DİEZ, Luisa Alvite and BRAVO, Blanca Rodriguez (2009), E-books in Spanish academic libraries. *The Electronic Library*, 27(1). 86-95.

FENSTER-SPARBER,J; Kennedy, A; LEON, C; SCHWARTZ, R. (2012), E-Reading across the digital divide: how we got to be the first school library serving incarcerated and detained youth to get ipads into the hands of our students. *Young Adult Library Services*, 10(4), 38-42.

GOODWYN, A. (2014), Reading is now "cool": a study of English teachers' perspectives on e-reading devices as a challenge and an opportunity, *Educational Review*, 66(3), 263-275.

GÖMLEKSİZ, M. N. (2004), Kitap okuma alışkanlığına ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirliği, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi/Fırat University Journal of Social Science*. 14(2), 185-195.

GÜRBÜZOĞLU Yalmancı, S.; AYDIN, S. (2014), Ortaokul öğrencilerinin teknolojiye yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi, *Ege Eğitim Dergisi*, (15)1, 125-138.

HAMER, A. B., & MCGRATH, J. (2010). On-screen vs. on-page reading strategies. *Session conducted at the meeting of college reading and learning association*, Salt Lake City, UT.

HUANG, Y.-M., LİANG, T.-H., & CHİU, C.-H. (2013), Gender differences in the reading of e-books: investigating children's attitudes, reading behaviors and outcomes. *Educational Technology & Society*, 16(4), 97–110.

İŞERİ, K (2010), İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okuma tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 7(2), 468-487.

JUNG, Yu Lai& CHİH-YEN Chang (2011), User attitudes toward dedicatede-book readers for reading The effects of convenience, compatibility and media richness. *Online Information Review*, 35(4), 558-580.

KAHRAMAN, E.; İŞERİ,K.; ÜNAL,E. (2014), The Determining the Relationship between Turkish Language Teachers' Attitudes towards Computer Education and Technology, *Anthropologist*, 18(2): 263-275.

KARASAR, N. (2005), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 15. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara,

KARADAĞ, R. (2014), Okuma ilgisi, tutumları ve alışkanlığı konusunda yapılmış çalışmaların lisansüstü tezlere dayalı analizi: YÖK ve ProQuest veri tabanları örneklemi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 1-17.

LAMB, A. (2011), Reading redefined for a transmediau universe, *Learning & Leading Technology*, 39(3), 12-18.

LİU, C., MARCHEWKA, J. T., Lu, J. and YU, C. S. (2005), Beyond concern- a privacy-trust behavioral intention model of electronic commerce, *Journal of Information amp; Management*, 42, 289- 304.

METİN, M.; BİRİŞÇİ, S.; COŞKUN, K. (2013), Öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(4). (Özel Sayı).1345-1364.

MİLLER, E. B. & WARSCHAUER,M. (2014), Young children and e-reading: research to date and questions for the future, *Learning, Media and Technology*, 39(3), 283-305.

MİRANDA, T., WİLLİAMS-ROSSİ, D., JOHNSON, K. A., &. MCKENZİE, N. (2011), Reluctant readers in middle school: successful engagement 'with text using the e-reader. *International Journal of Applied Science and Technology*, 1(6), 81-90.

SANDHERG, K. (2011), College student academic online reading: a review of the current literature. *Joumal of College Reading and Leaming*, 42(1), 89-98.

SUELL, J.L; RATCHFORD,D; COOK,T; COST,H. (2013), He impact of e-readers on comprehension and reading interest. *Review of Higher Education and Self-Learning*, 5(17)),78-81.

TOSUN, N (2014), A Study on reading printed booksor e-books: reason for student teachers preferences. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 13(1), 21-29.

TVEİT, A.S., MANGEN, A. (2014), A joker in the class: teenage readers' attitudes and preferences to reading on different devices. *Library & Information Science Research*, 36, 179–184.

YILMAZ, Ş.; AYDIN, F. (2013), Ortaokul öğrencilerinin teknolojiye yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi/ Asian Journal of Instruction*, 1(2).1-17

YALINKILIÇ, K. (2007), Türkçe öğretmen adaylarının okumaya ilişkin tutum ve görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal Of International Social Research,* 1(1), 225-241.

YILDIRIM, A., ŞİMŞEK, H. (2008), *Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınları, Ankara.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

ÇELİK, T., Öğrencilerin E-kitap Okuma Tutumlarının İncelenmesi, ***Turkish Studies*** *- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/3 Winter 2015, p. 271-284, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7803, ANKARA-TURKEY